

1890-01-28

SENDER

Johan Rohde

RECIPIENT

Emil Hannover

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Dansk

General comment:

Hannover har i sit brev 27/1/1890 også udtrykt utilfredshed med Martin Nyrops forslag til Højbro Plads. Det er på baggrund heraf, han er kommet med de ændringsforslag, som Rohde her kommenterer.

Sender's location:

København

Mentioned people:

Martin Nyrop

Archive:

Den Hirschsprungske Samling

TRANSCRIPTION

Nyhavn 22. D. 28 - I. 90 - .

Kjære Ven! At De ikke vil eller kan skrive imod Nyrops Projekt, gjør mig ondt. Havde jeg Tid — hvad jeg slet ikke har for Øjeblikket, eftersom jeg maler baade om Dagen og om Aftenen — og havde jeg navnlig lidt mere Begreb om disse dekorative Sager, der er et Miskmask af Arkitektur og Plastik eller ingen af Delene, saa lod jeg ikke være — jeg gaar omtrent daglig over Højbro, og daglig, altsaa Resten af mit Liv, vilde jeg have én Ærgrelse til.

At De ikke forstaar Tegningen, undrer mig; vel er den yderlig slet som alle Arkitekturtegninger., men den, jeg saa i sin Tid (vistnok omdelt af "Foren.[ingen]til Kjøb.[enhavns] Forskj.[ønnelse]") var, hvis jeg ikke husker fejl, forsynet med en Grundplan, saa man ved Sammenligningen med selve Pladsen, fik et Begreb om Størrelsesforholdene, og det er navnlig eller blandt meget andet dem, der især ere vanvittige, hvad Folk, jeg har talt med om Sagen, ogsaa have lagt Mærke til.

Med Hensyn til indlagte Foredrag med Forslag til Lovforandring, da kan jeg kun sige, at skjønt jeg ikke er Medlem af Foreningen, vilde jeg personligt være meget glad ved, at det fremkommer paa Generalforsamlingen; De har sikkerligt fuldt ud Ret i, hvad De siger, og kunde De virkelig bruge det til, at Foreningen gav sig til at plante Træer vil De have sat Dem et misundelsesværdigt Eftermæle. Ære være Monumenter, men de Værker,

[2]

som Byen Kjøbenhavn eller dens Borgere i det senere Aar har faaet gjemt omkring paa de mærkeligste Steder, (f. Ex H. C. Andersen, Chr IV. Thorvaldsen Tordenskjold[, Tycho Brahe *)¹ har man ikke synderlig Glæde af.

—

Jeg har kun nogle Bagateller at tilføje eller nogle Henstillinger at gjøre, jeg skal fremkomme nu med dem [til] Dem, idet jeg nu læser Deres Manuskript igjennem. De siger at Planen til Højbro's Omlægning er fremkommet Offentligheden for Øje igjennem et Ugeblad; saavidt jeg véd har Foreningen sidste Foraar omdelt en Plan

(som maaske er den samme som i Ill.[ustreret] Tid.[ende]). Men jeg vil med det samme spørge Dem, om De .. ved, hvad Del Foreningen for Øjeblikket har i Projektet, og hvad Del Magistraten, er det virkelig Meningen aft Forening af sine Midler skal omlægge Pladsen? Jeg kan næppe tænke mig, at den er i Stand dertil; da en saadan Historie sikkert koster 5-6 Gange saameget som hele Foreningens Kapital.

Med Træerne kan jeg tænke mig en Opposition fra en Del af Byens Borgere nemlig de handlende og Husejerne, saadanne har flere Steder faaet Lov til at hugge smukke gamle Træer om, fordi det hed sig, at de skadede Ejendommen.

Med Hensyn til Deres Forslag om en levende Agitationsforening er jeg ligeledes fuldt ud enig med

[3]

Dem, men her forekommer det mig, at hvis De virkeligt vil opnaa noget, er det nødvendigt at opstille bestemte Fordringer; men[?] sikkert har noget lignende, som det, De nu udtaler, foresvævet de oprindelige Stiftere.

Jeg mener hermed, at der bestemmes paa Gene[-]ralforsamlingen, at der skal holdes et bestemt Antal Foredrag, Møder eller Sammenkomster til Opnaaelsen af Foreningens Planer, thi ellers nøjes Foreningen med at sove Aaret igjennem lige til Generalforsamlingen, der skal holdes inden Udgangen af Januar og derfor ganske betegnende for Forretningsgangen og Ivrigheden udskydes til den 31.

—

Jeg skal henlede Deres Opmærksomhed paa et Forhold, som maaske ikke er praktisk gennemførlig herhjemme; men men som er et Exempel paa, hvorledes en saadan Forening kan virke: der er tyske Byer, hvori .. lignende Foreninger uddele Præmier til de Husejere, der bygge de smukkeste Facader.

Endvidere kommer jeg til at tænke paa de nydelige smaa Bronze-Drikkevandsfontæner i Paris,² dem der er opkaldt efter en rig Englænder, der har skjænket Byen dem — saa husker De dem nok. —

—

De foreslaar at Bestyrelsen skal tælle mindst et Magistratsmedlem, mindst én Borgerrepræsentant og mindst en Rigsdagsmand; det forekommer mig

[4]

mig ligesaa ønskeligt som mindre rigtigt at indsætte denne Bestemmelse i en Lov for en Forening, der jo ikke kan være sikker paa, at just en Rigsdagsmand eller Borgerrepræsentant eller Magistratsmedlem netop altid er Medlem af Foreningen — ; i hvert Fald maa der tilføjes i Lovene forudsat at Mænd med de ovenfornævnte Tillidshverv ere Medlemmer af Foreningen. — Det samme gjælder Bestemmelsen om en Kunsthistoriker, som er en endnu sjældnere Fugl end en Rigsdagsmand.

Ja det er, hvad jeg har at bemærke i Øjeblikket og forresten god Lykke paa Fredag. Undskyld den sjuskede Form, men jeg er kommen Træt hjem, og det er bleven sent. —

Venlig Hilsen og til Slut, hvad jeg skulde have Ssagt først, megen Tak for sidst.

Deres Ven
Johan Rohde

Jeg har indlagt et Brev til Deres Kone med en Tak, — som da ogsaa gjælder Dem, for Venligheden at vilde se mig i paa Torsdag.

—

* à propos var det ikke ogsaa en Opgave at faa enkelte af vore bedre hengemte Statuer dragne frem af Mørket og stillede paa andre Pladser, hvor de kunde være til nogen Glæde.

¹ De omtalte monumenter er henholdsvis August Saabyes (1823-1916) af H.C. Andersen opstillet i Kongens Have 1880, muligvis Bertel Thorvaldsens selvportræt opstillet i Kunstakademiets have og Thorvaldsens portrætstatue af Christian 4., opstillet ved Rosenborg 1863-1888 samt H.V. Bissens (1798-1868) portrætstatuer af Tordenskjold (1863, opstillet 1876 i Korsurtegården ved Holmens Kirke) og Tycho Brahe (1859, opstillet 1876 ved Københavns Observatorium).

² Rohde tænker her på de parisiske Wallace-vandposter, opkaldt efter Sir Richard Wallace (1818-1890), som donerede dem til byen i 1872.

Nykøbenhavn 22. . . D. 28. I. 90. .

Kjære Ven! At De ikke vil eller kan skrive omst Nykøb-
Forsigt, gør mig ondt. Harde jeg Tid - har jeg selv ikke
har for Øjeblikket, eftersom jeg mælte vand en Dagen og en
Aften - og havde jeg navnlig lidt mere Regnet om
Disse Schønbergs Sager, der er et Mestemærke af Arkitektens
og Plasters alle ingeni af Delen, som lod jeg ikke være
- jeg gaar omkring daglig over Sløjber, og daglig, altså
Resten af mit Liv, med jeg har en Regeren til-
At De ikke forstær Tegnungen, imøde mig; selv er den
gæstlig selv som alle Arkitekt Tegnungen, men den, jeg
den i sin Tid (indtænk om det af Faren. til Vigt.
Forsigt.) var, hvis jeg ikke havde sigt, forsynet med
en Grænseplan, som min and Sammenhængningen
med selvs Resten, sit et Regnet om Størrelses-
forholdene, og der er navnlig alle blandt mig
om det den, der især er uanset, hvad Folk, jeg
har vist med en Sagen, og har haft Mælte til

Men skærsen til indlagt Forsøg med Forsøg til
Løsgørelsen, da kan jeg kun sige, at skjønt jeg
ikke er medlem af Foreningen, vilde jeg personligt
være meget glad ved, at de fremkommer fra
Generalforsamlingen; De har skærsen på det
i, hvad De siger, og kun de der indlæg bringe det
for, at Foreningen går og til at planke træ
til De kan vas Dem et minde til et værdigt
Eftermæle. At den Monumental, men de Væger,

som Byen Kjöbenhavn eller dens Dage; de senere Aar
har jo vist gjent omkring paa de mægtige Stæde,
(j. L. H. C. Andersen, Ch. IV. ~~Tænkningen~~ Tænkningen
Tycker Bræke*) har man ikke synligt Glæde af.

Jeg har kun nogle Begreber at tilføje eller nogle
Hensigelser at gøre; jeg skal fremkomme med den
Plan, idet jeg nu har den Omvæltning i mig
de siger at Planen at højere Omvæltning er ~~færdig~~
Opfyldelsen for Øjeblikket er Måttet; seend
jeg vil her foreningen vilde være om det en Plan
(som man kan se den samme som i Tlh. Tid.). Men jeg
vil med det samme spørge Dem, om de ved, hvad
den Forening for Øjeblikket har: Tænkning, 2. her
den Mægtighed; er de ikke? Omvæltning af Forenin-
gen af sin Omvæltning skal omgæve Pladen? Jeg
kan endog tænke mig, at den er stand det; den
en sådan historisk Tænkning koster 5-6 Gang omvæltning
som hele Foreningens Kapital.

Med Tænkning kan jeg tænke mig en Oppøstion fra
en Del af Byens Dage nemlig de handlende
Hensigelser; saadan har flere Stæde været det
at de ikke smukke gamle Tænkninger, fordi de har
sig, at de skaber Egen Dommen.

Med Hensyn til den Forslag om en levende
Agitationsforening er Hensigten fuldt at mig med

dem, men her forklarer det mig, at hvis de
virkelig vil opnaa noget, er det nødvendigt at
opstille bestemte fordringe; men sikkert har noget
begrændt, som de, de vi istalt, foresætter de
oprindelig Støtten.

Jeg mener hermed, at der bestemmes ved den Gene-
ralforsamling, at der skal holdes et bestemt
Antal Forening, Møder eller Sammenkomster til
Opnaaelse af Foreningens Planer, thi ellers vil
Foreningerne med et stort Aars igjennem ligesom Gene-
ralforsamlingen, der skal holdes inden Udgangen af
Juni og de for ganske betydelig for Foreningens
gange og Virksomhed endledes til den 31.

Jeg skal kunke den Opnåelse som et Færdigt
som man kan ikke er praktisk gennemførelse; men
som er et eksempel på, hvordan en sådan For-
søg kan virke: De er tydelig Dyr, heri
lykkedes Foreningerne i de fleste Premier til de Hæ-
der, der bygge de smukkeste Facader.

En af dem kommer jeg her til at tale på de nydelige
småa Droner - Drikkerand for Land; Paris, den
der er opholdt efter en rig Englands, der har slig
til Dyr den - den hører de den anden.

De foreslår at Beskytten skal være mindst et
Majestats medlem, mindst en Dronerepresentant og
mindst en Rigsdagmand; det forklarer mig

offi liges an ønsket som mindre rigtig at indrette
dette Distributions
i en høi for en Forening, der jo ikke kan van
sikre for, at gjæst en Rigsdagmand eller Reger.
representant eller Magistrats medlem uetogs altid
et Medlem af Foreningen; i hvert Fald man
de tilføjes i Lovens forordet at Mænd med
de at for nemme Tollerter hver et Medlem af
Foreningen. — Det samme gælder Distriktsmænd
om en Kancellist, som er en anden sjældnen
tingt end en Rigsdagmand.

Ja det er, hvad jeg har at bemærke i Øjeblikket
og forresten god Lykke på Færd.

Undskyld den sjældne Form, men jeg er kom en
træt hjem, og det er blivt sent. —

Venlig Hilsen og et Skud, hvad jeg skænker ham
Færd først, men Tak for resten.

Dens Ven

Yours Truly

Jeg har indlagt et Brev til den Rone med
en Tale, — som de gode gamle Damer, for
Venligheden at ville se mig ~~i~~ på Torsdag.

* à propos var det ikke gaaet en Opgave at for enkelte af
vort borte hængende Statuer drage frem af Mønstret
og stillede på andre Pladser, hvor de kunde være til nogen
Gode.